

Практычнае заданне.

Гаспадарчае развіццё беларускіх зямель у XIV-XVIII стст.

Выкарыстоўваючы прадстаўленыя матэрыялы, адкажыце на пытанні (выканайце заданні):

1. У якім стагоддзі горад Мінск атрымаў магдэбургскае права?
2. Якія змены ў гарадскім жыцці прадугледжваў дакумент, які ўводзіў магдэбургскае права?
3. Ад чаго, па ўмовах аграрнай рэформы 1557 г., залежыў памер павіннасцяў сялян? Падмацуйце свой адказ цытатамі з дакумента.
4. Ахарактарызуйце асаблівасці гаспадарчага развіцця беларускіх зямель у XVIII стагоддзі.

I.

3 прывілея гораду Менску (1499)

...Мы, Аляксандр, з Божай ласкі вялікі князь літоўскі, рускі, жамойцкі і іншых [земляў] пан і дзедзіч, даводзім да ведама гэтым нашым лістом... што, жадаючы прымножыць усеагульнае дабро і палепшыць становішча нашага горада Менска, каб нашы людзі, якія там жывуць, дзякуючы добраму і справядліваму ўладкаванню былі заахвачаны, гэты наш горад Менск з права літоўскага і рускага, якое спачатку там было ўстаноўлена, на права нямецкае, так званае магдэбургскае, перакладаем на вечныя часы. Пастанаўляем і даём ім магчымасць, паводле гэтага магдэбургскага права, чыніць поўнае кіраванне і адмяняць усе законы і звычаі, якія магдэбургскае права стрымліваюць, уціскаюць або яму перашкаджаюць...

Жадаем таксама, каб усе жыхары названага горада Менска карысталіся гэтым правам магдэбургскім і ў кожнай справе ва ўсім яго прытрымліваліся. Усіх тых людзей аддаляем ад гарадскога і баярскага права і навечна вызваляем ад суду і ўлады ўсіх ваяводаў, паноў і старостаў, намеснікаў, суддзяў і ўсіх начальнікаў усяго Вялікага Княства Літоўскага такім чынам, што, калі па якой-небудзь справе [жыхары Менска] будуць выкліканыя [апошнімі], яны маюць права не з'яўляцца і не адказваць ім. А калі хто ў чым будзе вінаваты, павінен па справядлівасці ўстаць перад войтам, бурмістрам і радцамі. Калі ж войт або бурмістры вырашаць несправядліва, тады па гэтай справе павінны будуць вызвацца да саміх нас і нам вырашаць, каго якім правам судзіць...

II. 3 “Уставы на валокі” 1557 г.

“... Фальваркі хочам мець, каб паўсюль былі як мага больш, пры кожным замку і двары нашым, акрамя дзе б грунты злыя і нядобрыя былі... чынш з валокі грунту добрага – 21 грош, з сярэдняга – 12 грошаў, з подлага [малапладароднай

глебы] – 8 грошаў, з вельмі подлага, пяшчанага або забалочанага – 6 грошаў; аўса з валок добрага і сярэдняга грунту – па 2 бочкі, а з подлага – 1 бочка...; з тых жа згаданых грунтаў з кожнай валокі сена воз адзін ці 3 грошы за сена, а за адвоз 2 грошы, а з вельмі подлага грунту маюць даваць гусь ці паўтара гроша, курэй двое ці пенязямі [дробная літоўская манета; 10 пенязей складалі 1 грош] 16, як дваццаць ці пенязей 4..; праца цяглым людзям з кожнай валокі па два дні на тыдзень, а талакі чатыры летам, з чым загадаюць; за што павінны быць вызвалены ад працы на тыдзень на Божае нараджэнне, ... на Вялікдзень ...”.

III. Карта-схема. Эканоміка Беларусі ў XVIII ст.

